

Debatindlæg bragt i Altinget d. 17. september 2020

CONCITO og RGO: Klimaaftalen er utilstrækkelig til udfasning af fossil naturgas

DEBAT: Uden yderligere initiativer vil udfasningen af naturgasfyrene ikke give det fulde bidrag til at nå 70 procentmålet i 2030, skriver rådgivere fra CONCITO og Rådet for Grøn Omstilling.

Af Søren Dyck-Madsen, Camilla Damsø Pedersen og Christian Jarby

Hhv. seniorkonsulent, Concito, seniorkonsulent, Concito, seniorrådgiver, Rådet for Grøn Omstilling

Danmark har et ambitiøst mål om reduktion af udledningen af CO₂ med 70 procent i 2030. Hvis dette mål skal nås, så vil det kræve, at alle omkostningseffektive virkemidler bringes i spil.

Knap 400.000 husholdninger i Danmark bruger i dag fossil naturgas til opvarmning og varmt brugsvand. Det giver anledning til en årlig udledning af cirka 1,4 millioner tons CO₂. Og det duer ikke frem mod 2030.

Klimaaftalen fra juni indeholdt da også en indsats for udfasning af brug af fossil naturgas i form af en tilskudsordning til enten skift til varmepumper eller til kollektiv fjernvarme, hvor bygningerne ligger tæt.

Forud for aftalen oplyste regeringen, at dette formentlig kun ville række til udfasning af 10 til 20 procent af naturgasfyrene i husholdningerne.

Fuld udfasning inden 2030 er vigtig

For langt de fleste naturgaskunder vil begge alternativer – varmepumper eller skift til kollektiv fjernvarme – være privatøkonomisk og samfundsøkonomisk på linje med eller bedre end fortsat afbrænding af naturgas.

Derfor bør en fuld udfasning af den fossile naturgas i husholdningerne inden 2030 være en vigtig og naturlig del af at nå 70 procentmålet omkostningseffektivt.

Det er bare ikke så let uden at bruge skrappe virkemidler som forbud og lignende. Naturgasforbrugerne udviser nemlig en meget stor træghed i forhold til at udskifte

deres naturgasfyr, også selvom de kan tjene penge på at skifte til varmepumpe eller fjernvarme.

Klimaaftalen indeholder da også igangsættelse af en analyse for udfasning af naturgas i husholdningerne. Dette kan ses som en erkendelse af, at initiativerne med tilskud ikke er nok til tilstrækkelig udfasning.

Hertil kommer, at tilskudsordninger normalt har betydelige dødvægtstab. Det vil sige, at de giver tilskud til skrotning af naturgasfyr, som ville være skrottet alligevel.

Det er derfor nødvendigt at målrette tilskuddene og deres størrelse til de relevante bygningsejere på en måde, så man får flest skrotninger for pengene.

Udform tilskudsreglerne hurtigt

Tilskudsordninger giver også normalt anledning til en stop-and-go-adfærd, da bygningsejere, som alligevel ville have udskiftet deres naturgasfyr, venter til de kan få tilskuddet.

Det er derfor nødvendigt med en hurtig udformning af tilskudsreglerne for brug af de penge, som allerede er afsat, så vi kan få gang i skiftet til varmepumper i de områder, hvor der ikke skal udbygges med fjernvarme.

Desværre kommer høringen af tilskudsmuligheden til individuelle varmepumper før tilskudsordningen til fjernvarme og kan skabe ulige vilkår.

For der er ikke indsat begrænsninger, som sikrer, at der ikke gives tilskud til individuelle varmepumper, hvor der forventes, at udbygning med fjernvarme er den samfundsøkonomisk bedste løsning.

Opdelingen af områder, der i dag er forsynet med naturgas, i områder, der kan forvente fjernvarme, og i områder, som kan forvente varmepumper, kræver en ny kommunal varmeplanlægning. Det tager lidt tid. Og det tager dertil også tid at udbygge med fjernvarme, hvor dette er den bedste løsning.

Træghed hos forbrugerne

Det er et behov for tid, som ikke er indtænkt i tilskudsreglerne til varmepumper, og dermed kan tvinge kommunerne til at anvende Varmeforsyningslovens paragraf 14 for at sikre, at tilskudsordningen til individuelle varmepumper ikke medfører omstilling af en stor mængde naturgasfyr i områder, som forventes omlagt til fjernvarme. Paragraf 14 giver kommunerne ret til at nedlægge forbud mod visse forsyningsformer i geografisk afgrænsede områder.

Det var bare den allerede vedtagne tilskudsordning. Trægheden hos forbrugere med naturgasfyr mod at skifte betyder, at yderligere tilskudsordninger må forventes at have

begrænset effekt og derfor være meget dyre. Der må derfor også tages andre virkemidler i brug, hvis naturgasfyrene skal udskiftes.

Yderligere virkemidler, som kan sættes i værk, kan for eksempel være forbud mod nye gasfyr, krav om udfasning af gasfyr over 15 år gamle, prisjusteringer af afgifter, midlertidig tilslutningspligt til fjernvarmen og nudging, som skal overbevise ejere af naturgasfyr om, at der er klare fordele ved skift til enten varmepumpe eller fjernvarme.

Der er nok at tage fat på, men uden yderligere initiativer vil udfasningen af naturgasfyrene ikke give det fulde bidrag til at nå 70 procentsmålet i 2030. Og så skal andre og langt dyrere virkemidler tages i brug.

CITAT

“Trægheden hos forbrugere med naturgasfyr mod at skifte betyder, at yderligere tilskudsordninger må forventes at have begrænset effekt og derfor være meget dyre”